

Anne Frank Huis & Co

**jaar-
verslag
2021**

Volg altijd de aanwijzingen op van
onze medewerkers. Always follow
the instructions of the museum staff.

Houd 1,5 me

Keep

1.5

180p.

Capaciteit 180 personen
Capacity 180 persons

Mondkapje v
Face mask

anne frank stichting

Inhoud

Voorwoord — **3**
Organisatie — **4**
Financiën — **8**
Anne Frank — **14**
Educatie — **20**

De Anne Frank Stichting is een onafhankelijke organisatie die de plek beheert waar Anne Frank tijdens de Tweede Wereldoorlog was ondergedoken en waar zij haar dagboek schreef. De stichting brengt haar levensverhaal en haar werk wereldwijd onder de aandacht, mede ter bezinning op de gevaren van antisemitisme, racisme en discriminatie en het belang van vrijheid, gelijke rechten en democratie.

Voorwoord

Amsterdam, mei 2022 — De gevolgen van de coronapandemie laten zich ook in 2021 gelden. De vaccinaties komen op gang, maar het corona-virus heeft ons nog altijd in zijn greep. Als gevolg van de pandemie moet het Anne Frank Huis maandenlang, 168 dagen, zijn deuren voor het publiek sluiten. De financiële gevolgen zijn groot; als museale en educatieve organisatie zijn we afhankelijk van de museumentreegelden die we grotendeels moeten missen. Ondanks zeer gewaardeerde overheidssteun moeten we afscheid nemen van collega's die zich met hart en ziel voor de Anne Frank Stichting hebben ingezet. Het museum is een groot deel van het jaar gesloten, maar veel van onze projecten kunnen we, mede dankzij subsidies, voortzetten. Zeker op digitaal gebied gebeurt veel. Zo ontwikkelen we online museumrondleidingen en lanceren we het vervolg op het *Anne Frank videodagboek* op ons YouTube-kanaal, *Na de arrestatie*. Met dit vervolg komt de Stichting tegemoet aan de vraag van veel jongeren hoe het Anne na haar arrestatie is vergaan, de periode die zij niet in haar dagboek heeft kunnen beschrijven. En: alle manuscripten van Anne Frank zijn voor het eerst in een nieuwe wetenschappelijke online editie te

zien in landen waar de auteursrechten op de geschriften van Anne Frank zijn vervallen. Sinds 2015 voeren we educatieve projecten uit om racistische uitingen en antisemitische spreekwoorden in en rond voetbalstadions tegen te gaan. Dat doet de Stichting in samenwerking met nationale en internationale voetbalclubs, de KNVB en de overheid. We lanceren een nieuwe online game *Aftrap. De bal ligt bij jou*. De game speelt zich af rond een schoolvoetbaltoernooi waarin alledaagse voorbeelden van discriminatie aan bod komen. In opdracht van de Anne Frank Stichting doet het Verwey-Jonker Instituut in 2019 onderzoek naar de ontvankelijkheid voor illiberaal en antidemocratisch gedachtegoed en de weerbaarheid daartegen in Nederland. De eerste rapportage wordt in februari 2021 gepubliceerd. Er is brede maatschappelijke steun voor onze democratische rechtsstaat, maar deze steun is niet altijd onvoorwaardelijk, zo blijkt. Het geeft aan hoe belangrijk het is om mensen, en vooral ook jongeren, bewust te maken van het grote belang van de democratische rechtsstaat en de betekenis ervan voor een vreedzame, gelijkwaardige samenleving. In onze educatieve projecten zullen we dit nog meer tot uiting

laten komen. Meer over onze projecten en activiteiten leest u in dit jaarverslag. Onze dank gaat uit naar iedereen die ons (financieel) heeft bijgestaan en bij onze organisatie betrokken is.

‘Waarvoor, o waarvoor dient nu de oorlog? Waarom kunnen de mensen niet vreedzaam met elkaar leven? Waarom moet alles verwoest worden?’, zo schrijft Anne Frank op 3 mei 1944 in haar dagboek. Brute machtspolitiek en niets ontziend geweld hebben Europa opnieuw in hun greep. De gevolgen ervan op korte en lange termijn zijn onzeker. Laten we hopen dat wat we geleerd hebben van de geschiedenis niet voor niets is geweest en dat de internationale rechtsorde uiteindelijk zal zegevieren.

Ronald Leopold
algemeen directeur

Organisatie

‘Het werk van de Stichting is niet beperkt tot het beheren van het huis. Ze wil de gebeurtenissen tijdens de donkere jaren van de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolgingen onder de aandacht brengen maar ook discriminatie, vooroordelen en onderdrukking in de wereld van vandaag bestrijden.’

Otto Frank in een interview voor Basler Magazin in 1979

Organisatieaanpassingen

De coronapandemie heeft grote gevolgen voor de Anne Frank Stichting. Ook in 2021 is het museum voor een groot deel van het jaar gesloten. De Stichting is voor haar financiering grotendeels afhankelijk van de inkomsten uit het museum en ontvangt geen structurele overheidssubsidie. De Anne Frank Stichting is de overheid erkentelijk voor de steun die zij in 2020 en 2021 ontvangt, maar er blijven tekorten over. De organisatieaanpassingen die we in 2020 aankondigen, voeren we in 2021 uit.

‘We hebben collega’s moeten laten gaan die jaren met hart en ziel voor de organisatie hebben gewerkt. Dat is een pijnlijk proces. We hebben het reorganisatieproces zo zorgvuldig mogelijk uitgevoerd. De medewerkers die boventallig verklaard zijn, hebben een beroep op een goed sociaal plan kunnen doen.’

Ronald Leopold algemeen directeur

Bestuur en organisatie

De Anne Frank Stichting onderschrijft de *Governance Code Cultuur*. De *Governance Code Cultuur* geeft richtlijnen voor goed, verantwoord en transparant bestuur van en door culturele instellingen en richtlijnen voor toezicht daarop. De code heeft betrekking op de Nederlandse gesubsidieerde culturele instellingen. Hier vindt u een nadere toelichting op de wijze waarop de Anne Frank Stichting aan de acht principes van de *Governance Code Cultuur* voldoet.

In samenwerking met Otto Frank wordt

op 3 mei 1957 de Anne Frank Stichting

opgericht, met als doel de onderduikplek

van Anne Frank te beheren en open

te stellen voor het publiek en Annes

levensverhaal wereldwijd onder de

aandacht te brengen.

Het museum wordt bestuurd volgens het *Raad van Toezichtmodel*, waarbij de directie verantwoordelijk is voor het bestuur van de Anne Frank Stichting. De directie wordt benoemd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de directie en staat haar met raad terzijde.

Raad van toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op alle aspecten van de organisatie. Hier vindt u het verslag van de Raad van Toezicht over de wijze waarop de Raad in 2021 invulling gaf aan zijn rol, inclusief de agendapunten van de vergadering van de Raad van Toezicht.

Verslag Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht was in 2021 als volgt:

- de heer Paul Doop
- de heer Ernst Hirsch Ballin, voorzitter
- mevrouw Kathleen Ferrier
- de heer Marnix Krop
- mevrouw Marianne van Praag
- mevrouw Mirjam van Praag, vicevoorzitter

Vergaderingen

De Raad van Toezicht heeft in 2021 viermaal vergaderd, op 14 april, 16 juni, 1 september en 13 december. De Raad van Toezicht is op grond van zijn adviserende en toezichthoudende verantwoordelijkheid nauw betrokken gebleven bij de aanpak van de meerjarige gevolgen van de corona-pandemie. De RvT ontving per kwartaal een update van de begroting 2021 en de reorganisatie. De RvT is ook nauw betrokken bij de strategische heroriëntatie.

Enkele belangrijke agendapunten waren:

- goedkeuring van de jaarcijfers over 2020;
- herstructurering: reorganisatie en strategische heroriëntatie;
- samenstelling auditcommissie;
- Wet bestuur en toezicht rechtspersonen;
- samenstelling directie;
- samenstelling Raad van Toezicht;
- goedkeuring jaarplan en begroting 2022;
- (her)huisvesting kantoren.

De auditcommissie heeft in 2020 viermaal vergaderd, namelijk op 30 maart, 25 mei, 24 augustus en 30 november.

De auditcommissie heeft een belangrijke rol gespeeld in de advisering aan de directie bij het proces van herstructurering. Een delegatie van de Raad van Toezicht heeft tweemaal vergaderd met de Ondernemingsraad. De Raad van Toezicht en de OR hebben gesproken over de reorganisatie, maatschappelijke veranderingen, de strategische heroriëntatie, thuiswerken, samenstelling RvT en directie en het nieuwe huisvestingsconcept. In januari 2021 heeft een delegatie van de Raad van Toezicht een functioneringsgesprek met de algemeen directeur gevoerd.

Beloningsbeleid

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning of vacatiegeld voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie in redelijkheid gemaakte kosten.

Ten slotte

De Raad van Toezicht verleent, onder dankzegging aan directie en alle medewerkers voor de onder moeilijke omstandigheden verrichte werkzaamheden en bereikte resultaten, goedkeuring aan de jaarrekening over 2021 en decharge aan de directie voor het gevoerde beleid in het betreffende jaar.

Directie

De directie is verantwoordelijk voor het bestuur van de Anne Frank Stichting. Sinds 2011 is Ronald Leopold algemeen directeur. Hij heeft – tijdelijk – ook de taken van de zakelijk directeur in zijn portefeuille.

Beloningsbeleid

De Anne Frank Stichting hanteert een eigen arbeidsvoorwaardenregeling en volgt in principe de loonontwikkelingen van de cao Museum. De directie wordt beloond binnen de kaders van de *Code Cultural Governance*. De Raad van Toezicht en Raad van Advies zijn onbezoldigd.

AVG

De Anne Frank Stichting hecht aan een goede naleving van de AVG. Zo hanteren we in de samenwerking met andere partijen stevast een zogeheten verwerkersovereenkomst, opgesteld volgens de AVG-richtlijnen. De naleving wordt periodiek getoetst door een externe partij. Over de naleving wordt tevens gerapporteerd aan de Raad van Toezicht.

Inclusie en diversiteit

De Anne Frank Stichting onderschrijft de *Code Culturele Diversiteit*. Vanuit de statutaire doelstelling van de Anne Frank Stichting en de geschiedenis die de Stichting representeert, zijn diversiteit en inclusie wezenlijke waarden. We streven daarom via ons wer-

Otto Frank, Frances Goodrich, Albert Hackett en regisseur Garson Kanin in het kamertje van Anne Frank in het Achterhuis. Otto wijst een tekening van Anne aan. Collectie: Maria Austria/MAI/Amsterdam

vingsbeleid naar een diverse samenstelling van het personeel.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) behartigt de belangen van de organisatie en de medewerkers van de Anne Frank Stichting en praat mee over voorgenomen organisatieontwikkelingen. In 2021 zijn er zeven AFS-medewerkers lid van de OR. In 2021 komen verschillende punten langs, waaronder de strategische heroriëntatie en diverse arboza-

ken. Meer informatie over de activiteiten van de OR is te vinden in het OR-jaarverslag.

Partners

In Argentinië, Duitsland, Groot-Brittannië, Oostenrijk en de Verenigde Staten werkt de Anne Frank Stichting samen met vaste partnerorganisaties. Zij organiseren reizende Anne Frank-tentoonstellingen en (bijbehorende) educatieve activiteiten in hun land.

Verslag Ondernemingsraad

Inleiding

Ook voor de ondernemingsraad staat 2021 in het teken van de coronacrisis. Dat betekent dat het museum langere periodes dicht moet en dat het verplicht thuiswerken op advies van de overheid ook in 2021 tot de maatregelen hoort. Naast de coronacrisis en de bijbehorende reorganisatie heeft de OR zich gebogen over diverse ontwikkelingen en vernieuwingen binnen de Stichting.

Personele bezetting OR

Een aantal personele wijzigingen vinden plaats bij de OR in 2021. Begin van het jaar bestaat de OR uit:

Wies Dinsbach (voorzitter),
Cihan Tekeli (vicevoorzitter),
Karolien Stocking Korzen (secretaris)
Chelsea van der Linden,
Sanne Rooijackers,
Martin Randt en Amina Paartman.

In oktober 2021 stopt Martin Randt, na ruim negen jaar OR-lidmaatschap waarin hij voorzitter en secretaris is geweest, met zijn OR-werkzaamheden. Martins plaats wordt ingenomen door Gabrielle Brummelman. Eind 2021 vertrekt vicevoorzitter Cihan bij de Anne Frank Stichting. Hij wordt vervangen door Marian Snoek.

Coronamaatregelen

Om de verspreiding van het coronavirus te tegen te gaan volgt de Stichting in 2021 de maatregelen en adviezen van de overheid. De OR houdt een online enquête onder medewerkers over hoe zij de maatregelen ervaren op het werk. De uitkomsten van de enquête zijn gedeeld met de directie.

Nasleep reorganisatie

In 2021 zijn alle medewerkers vertrokken die boventallig waren geworden als gevolg van de reorganisatie die in 2020 in gang is gezet. De OR heeft bij de directie nagevraagd of met de vertrekkende medewerkers exitgesprekken zijn gevoerd. Daarnaast heeft de OR navraag gedaan bij de directie of de oud-medewerkers ingelicht zijn over de nieuwe vacatures die in 2021 zijn ontstaan.

Strategische heroriëntatie

De bij de reorganisatie aangekondigde strategische heroriëntatie wordt in 2021 voortgezet. De OR heeft meegelezen en feedback geleverd op de (inhoudelijke) vragen die centraal staan in deze heroriëntatie. Daarnaast heeft de OR feedback gegeven op het proces.

Diversiteit & Inclusie

De OR hecht waarde aan diversiteit en inclusie bij de Stichting. Met de afdeling P&O is gesproken over het bevorderen van diversiteit en inclusie, zowel in de fase van werving & selectie als op de werkvloer zelf. Daarnaast

zal in samenwerking met P&O gekeken worden naar het (nieuwe) opleidingsbeleid waarin deze onderwerpen aandacht krijgen. Advies- en instemmingsverzoeken

De OR heeft in 2021 een aantal advies- en instemmingsverzoeken afgehandeld:

- februari: advies contractverlenging Hôtes Culture;
- april: advies arbobeleid;
- april: advies inhuur extern adviseur Facilitaire Dienst;
- juni: advies inhuur extern adviseur Strategische heroriëntatie;
- oktober: advies nieuw lid Raad van Toezicht;
- december: instemming preventiemedewerker.

Akkoord nieuwe museum CAO

Op 10 december 2021 is het onderhandelingsakkoord definitief geworden. Wat betreft beloning is het volgende overeengekomen:

- een eenmalige uitkering van € 1.000, (naar rato);
- een loonstijging van 1% per 1 januari 2022;
- een loonstijging van 2,5% per 1 juli 2022

Financiën

Voor de financiering van grote museale vernieuwingen en educatieve projecten in binnen- en buitenland is de Stichting aangewezen op fondsen, donateurs en subsidiënten als de Europese Unie en de Nederlandse overheid.

Voorbeelden van projectondersteuning

- Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ondersteunt de ontwikkeling en uitvoering van educatieve projecten in Nederland voor docenten en docenten in opleiding, jongeren, politie en voor educatieve activiteiten in het betaalde en in het amateurvoetbal. Daarnaast maakt VWS het mogelijk dat een medewerker van de Anne Frank Stichting deelneemt in de International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA).
- De Europese Commissie ondersteunt het spreekkorenproject *Changing the Chants* en de toolbox tegen discriminatie *Stories that Move 2.0*. *Changing the Chants* wordt ook ondersteund door de Stichting Levi Lassen en *Stories that Move 2.0* wordt ook ondersteund door de Stiftung Erinnerung, Verantwortung, Zukunft (EVZ).

- Het vfonds draagt bij aan educatieve activiteiten voor docenten en jongeren in het kader van *Leren van de oorlog*.
- Het Anne Frank Youth Network krijgt steun van de Atlassian Foundation en de Nederlandse ambassade in India.
- De Nederlandse ambassade in Colombia maakt de reizende Anne Frank-tentoonstelling in Colombia mogelijk, inclusief plaatsingen en gidsentrainingen.
- Het VSBfonds steunt de ontwikkeling en tournee van een openluchtversie van de Anne Frank-tentoonstelling *Laat me mezelf zijn*. Met dank aan Netflix komt een educatieve film bij de tentoonstelling *Laat me mezelf zijn* tot stand.
- Het European Solidarity Corps (EU programma, in Nederland uitgevoerd door het Nederlands Jeugd Instituut) helpt de Anne Frank Stichting aan drie vrijwilligers binnen de afdeling Educatieve Projecten.
- Het Cultuurfonds en het VSBfonds dragen bij aan de totstandkoming van de website van alle manuscripten van Anne Frank.

De Anne Frank Stichting ontvangt geen

structurele overheidssubsidie voor

het museum en is voor haar inkomsten

grotendeels afhankelijk van het

museumbezoek.

- Het Mondriaan Fonds maakt het ontwikkelen en bouwen van een online kennisbank mogelijk, Annes wereld.
- Het Kickstart Cultuurfonds draagt bij aan de ontwikkeling van nieuwe online museumrondleidingen.
- Stichting Makaria maakt de vervanging van de glaswanden in Anne Franks kamer, die de originele plaatjes beschermen, mogelijk.
- De app *The Bookcase for Tolerance* en campagne zijn belangeloos bedacht en gemaakt door Innocean Berlin, Media Monks, Massive Music, Hagens PR& Strategy, Johan Kramer, Ted Alkemade, Yvette de Witt en Sven Shrader.

Maatje Mostart, hoofd Communicatie Anne Frank Stichting, is erg blij met de cheque

VriendenLoterij

Sinds 2007 is de Anne Frank Stichting beneficiënt van de BankGiro Loterij, de cultuurloterij van Nederland. Op 15 augustus 2021 gaat de BankGiro Loterij samen met de VriendenLoterij. Alle deelnemers spelen samen mee in één grote loterij onder de naam VriendenLoterij.

De Anne Frank Stichting ontvangt een cheque ter waarde van maar liefst € 266.559 van de VriendenLoterij als bijdrage over 2021. Naast het jaarlijkse vaste bedrag van € 200.000 ontvangen we een extra bijdrage van € 66.559 met dank aan de deelnemers die aangeven dat zij voor de Anne Frank Stichting willen meespelen.

Jaarrekening 2021

Balans per 31 december 2021

(na resultaatbestemming)	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Actief		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	168.930	256.450
	<u>168.930</u>	<u>256.450</u>
Materiële vaste activa		
Verbouwingen	124.780	281.043
Inventaris	139.138	213.706
Machines en installaties	4.294	11.227
Hardware	39.143	31.411
	<u>307.355</u>	<u>537.387</u>
Vlottende activa		
Vorraden	498.571	576.009
Vorderingen	250.261	107.176
Overlopende activa	2.060.432	858.188
Liquide middelen	2.613.427	1.781.356
	<u>5.422.691</u>	<u>3.322.729</u>
	<u><u>5.898.976</u></u>	<u><u>4.116.566</u></u>

(na resultaatbestemming)	<u>31.12.2021</u>	<u>31.12.2020</u>
	€	€
Passief		
Eigen vermogen		
Overige reserves	740.890	617.444
Bestemmingsreserves	190.000	840.000
	<u>930.890</u>	<u>1.457.444</u>
Leningen	1.017.278	0
Voorzieningen	37.427	37.428
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Crediteuren	410.242	506.651
Loonbelasting, premies sociale verzekeringen en pensioenen	274.243	275.482
Pensioenen	6.373	11.033
Nog te besteden subsidies en projectbijdragen	1.153.022	591.672
Overlopende passiva	<u>2.069.501</u>	<u>1.236.856</u>
	<u>3.913.381</u>	<u>2.621.694</u>
	<u><u>5.898.976</u></u>	<u><u>4.116.566</u></u>

Staat van baten en lasten 2021

	Werkelijke cijfers 2021	Begroting 2021	Werkelijke cijfers 2020
	€	€	€
Baten			
Entreegelden	3.593.441	3.217.000	4.131.332
Baten uit levering producten en/of diensten	553.453	418.000	641.666
Opbrengsten projecten	1.807.853	1.824.269	1.143.595
Overige baten	2.826.984	255.500	1.192.054
Totaal	8.781.731	5.714.769	7.108.647
Lasten			
Inkoopwaarde geleverde producten	284.910	182.000	302.664
Personeelskosten	4.259.765	6.822.000	4.252.589
Afschrijving vaste activa	333.859	310.000	302.303
Kosten projecten	1.063.842	1.494.669	1.667.612
Overige lasten	3.342.900	2.906.100	2.591.360
Totaal	9.285.276	11.714.769	9.116.528
Bedrijfsresultaat	-503.545	-6.000.000	-2.007.881
Financiële lasten	23.009	0	0
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	-526.554	-6.000.000	-2.007.881
Bijzondere lasten	0	0	0
Resultaat voor belastingen	-526.554	-6.000.000	-2.007.881
Belastingen	0	0	0
Resultaat na belastingen (voor resultaat bestemming)	-526.554	-6.000.000	-2.007.881

Staat van baten en lasten 2021

	Werkelijke cijfers 2021	Begroting 2021	Werkelijke cijfers 2020
	€	€	€
Voorstel resultaatbestemming:			
Resultaat na belastingen (voor resultaat bestemming)	-526.554	-6.000.000	-2.007.881
Onttrekkingen/vrijval bestemmingsreserves		0	475.000
Onttrekking bestemmingsreserve personeelsregelingen	+650.000	0	-650.000
Toevoeging bestemmingsreservekosten editiewetenschappelijk onderzoek	0	0	-60.000
Toevoeging bestemmingsreserve Stichting VS	0	0	0
Toevoeging/Onttrekking Overige reserves	-123.446	+6.000.000	+2.242.881
Resultaat na bestemming	0	0	0

Anne Frank

Museum

Als gevolg van de pandemie sluit het Anne Frank Huis ook in 2021 voor een groot deel van het jaar zijn deuren. De lockdown die in december 2020 start loopt door tot 5 juni 2021. Na bijna een half jaar aaneengesloten dicht te zijn geweest, is het Anne Frank Huis – net als andere musea in Nederland – vanaf zaterdag 5 juni weer geopend. Aangezien de coronamaatregelen in het museum nog altijd van kracht zijn, waardoor er minder bezoekers worden toegelaten, ervaren bezoekers de stilte en de leegte van het Anne Frank Huis nog intenser dan voorheen.

Het gaat een tijd goed. Naast Nederlanders weten ook bezoekers uit het buitenland de weg naar het Anne Frank Huis (weer) te vinden. In het najaar laait het aantal Covid-besmettingen echter weer op en gaat Nederland van 15 december 2021 t/m 25 januari 2022 geheel in lockdown. Het museum is, net als in 2020, opnieuw gesloten tijdens de doorgaans drukke kerstperiode.

Aantal bezoekers

De coronacrisis heeft grote gevolgen voor het Anne Frank Huis. Het museum is bijna de

helft van het jaar gesloten. De lockdowns en coronamaatregelen doen de bezoekersaantalen flink dalen.

In 2019 ontvangt het Anne Frank Huis nog een record aantal bezoekers van 1.3 miljoen, in 2020 loopt dit aantal terug naar 396.779 bezoekers en in 2021 loopt dit aantal verder terug naar 277.901 bezoekers.

‘Het Anne Frank Huis was sinds de opening op 3 mei 1960 nooit langer dan een dag gesloten en bleef ook tijdens vernieuwingen voor bezoekers open. Het afgelopen jaar, grotendeels gesloten vanwege de coronapandemie, was dan ook een ongekend jaar. We zijn ontzettend blij dat we bezoekers weer welkom in het Anne Frank Huis kunnen heten en Anne Franks onderduikplek en levensverhaal weer met de buitenwereld kunnen delen. Kom, breng een bezoek en wees welkom!’

Ronald Leopold
algemeen directeur

In het museum, in onze publicaties

en in onze (online) tentoonstellingen

presenteren we het levensverhaal

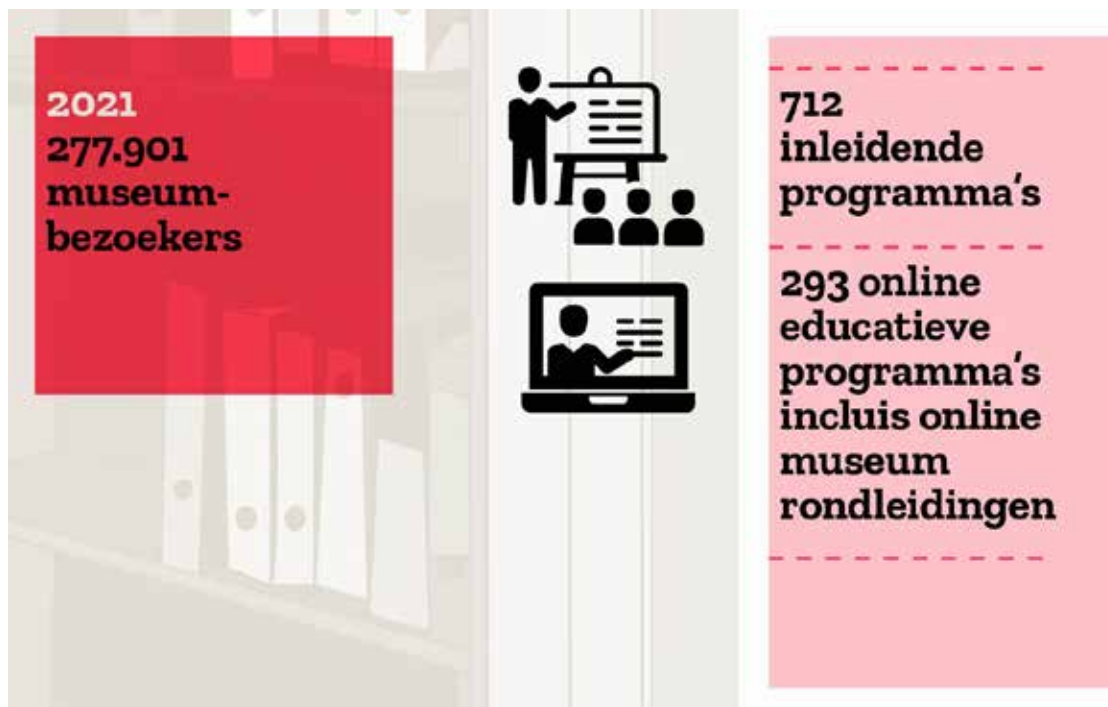
van Anne Frank in de context van

de Jodenvervolging en de Tweede

Wereldoorlog.

Educatieve en inleidende programma's
In 2019 volgen 1.650 schoolgroepen uit het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, de pabo en het mbo een educatief programma in het Anne Frank Huis. Een educatief programma duurt twee uur en wordt in het Nederlands, Duits of Engels gegeven. In 2020 zijn dit er nog maar 316 en in 2021 worden er ten gevolge van de coronacrisis helemaal geen educatieve programma's voor schoolgroepen in het Anne Frank Huis meer gegeven.

Voor museumbezoekers zijn er inleidende programma's, van een half uur, voorafgaand aan hun museumbezoek. In 2019 geven we 6.500 inleidende programma's, in 2020 is dit aantal teruggelopen tot 4.789 en in 2021 tot 712 in het Anne Frank Huis.

Als gevolg van de lockdowns en coronarestricties zijn fysieke programma's in het Anne Frank Huis in 2021 dus beperkt. Als alternatief zijn er online programma's voor schoolgroepen en voor individuen. In 2021 geven we 293 online programma's: 283 aan schoolgroepen en 10 programma's aan individuele bezoekers. Onderdeel is een rondleiding door Het Achterhuis Online aan de hand van een educatief medewerker.

Tijdelijke tentoonstelling

In het Anne Frank Huis is vanaf 3 juli de nieuwe tentoonstelling *Een kamer vol dromen*

te zien. De plaatjes en Ansichtkaarten die Anne Frank op de wanden van haar kamertje plakte, staan in deze tentoonstelling centraal. Op het eerste gezicht lijken ze niet meer dan een bonte verzameling plaatjes, maar de afbeeldingen vertellen een verhaal: ze geven een beeld van Annes leven, haar dromen en haar veranderende interesses tijdens de onderduik. Naast cinema en koningshuizen krijgt kunstgeschiedenis Annes belangstelling, zo getuige onder andere de afbeeldingen van een werk van Rembrandt en de Pietà van Michelangelo. In de tentoonstelling kunnen bezoekers via een groot interactief touchscreen 360-gra-

den om zich heen kijken in Annes kamertje en inzoomen op een aantal plaatjes, die zijn voorzien van achtergrondinformatie. De tentoonstelling is aan het eind van de museale route in het Anne Frank Huis opgesteld, volgend op het Achterhuis en de dagboekzaal. De originele plaatjes zijn nog altijd in Annes kamertje in het Achterhuis te zien.

Al voor de onderduikperiode begint Anne met het verzamelen van filmsterrenplaatjes en Ansichtkaarten. Deze verzameling gaat mee van het Merwedeplein naar het Achterhuis. In haar dagboek schrijft Anne hierover:

'Ons kamertje was met die strakke muren tot nu toe erg kaal; dank zij vader die m'n hele prentbriefkaarten en filmster verzameling van tevoren al meegenomen had, heb ik met een lijmpot en kwast de hele muur bestreken en van de kamer één plaatje gemaakt. Daardoor ziet het er veel vrolijker uit.'

Anne Frank
11 juli 1942

Museumnacht Amsterdam 2021. Foto: David Hup

Nieuwe vitrines voor plaatjes

Bezoekers van het Anne Frank Huis ervaren Anne Franks levensverhaal aan de hand van citaten, foto's, filmpjes en originele voorwerpen, zoals de boekenkast, de dagboeken en de plaatjes die Anne Frank op het behang van haar kamertje plakte. We doen er alles aan om deze originelen goed te beschermen.

In de week van 15 september worden de gla-

zen vitrines in Anne Franks kamertje in het Achterhuis door nieuwe vitrines vervangen. De nieuwe vitrines beschermen de originele plaatjes tegen invloeden van buiten, denk aan temperatuurschommelingen, vocht, stof en trillingen. De nieuwe vitrines hebben als bijkomend voordeel dat ze van scharnieren zijn voorzien. Door deze scharnieren kunnen de vitrines makkelijker worden geopend om zo de conditie van de

plaatjes regelmatig te controleren en waar nodig te restaureren.

Museumnacht Amsterdam

Op zaterdag 6 november is het weer museumnacht. Van 19.00 tot 24.00 uur kunnen jong en oud met een vooraf gekocht pass-partout alle musea in Amsterdam bezoeken. Het Anne Frank Huis doet ook weer mee, met een speciaal programma dat aansluit op de tijdelijke tentoonstelling *Een kamer vol dromen*. We vragen bezoekers hun dromen op te schrijven en met medebezoekers te delen.

Online

Via de social mediakanalen en de website annefrank.org bereikt de Anne Frank Stichting een miljoenenpubliek over de hele wereld.

#Everynamecounts

Op 27 januari, op International Holocaust Memorial Day, doet de Anne Frank Stichting mee aan het project #everynamecounts en roept iedereen op een steentje bij te dragen. Het project is een initiatief van Arolsen Archives en bouwt met hulp van vrijwilligers wereldwijd aan het grootste digitale monument voor de slachtoffers van het nazisme. Sinds de lancering, in januari 2020, hebben ruim 10.000 vrijwilligers ruim 2,5 miljoen documenten gedigitaliseerd.

Sociale media

Ook in 2021 maken onze sociale mediakanalen een gestadige groei door. Instagram, YouTube en TikTok zijn belangrijke kanalen voor jongeren. We ontwikkelen specifieke posts die onze volgers aanspreken. Vertrekpunt is vrijwel altijd Anne Frank.

We groeien op Twitter gestaag door van 64.000 volgers in 2020 naar 70.000 volgers in 2021, op Instagram gaan we van 137.000 volgers in 2020 naar 157.000 volgers in 2021 en op YouTube groeien we flink door van 135.000 abonnees in 2020 naar 215.000 abonnees in 2021. Op Facebook blijven de vele fans trouw aan ons kanaal en staat de teller eind 2021 op 896.000 volgers.

Voorjaar 2021 starten we op TikTok, een populair kanaal onder jongeren. Op de filmpjes die we over Anne Frank posten krijgen we goede response. In enkele maanden tijd hebben we 13.000 TikTok-volgers.

Dankzij het *Anne Frank videodagboek* en het vervolg erop, neemt het totaal aantal views van alle video's op ons YouTube fors toe, van 10 miljoen in 2019 naar 18 miljoen in 2020 en 21,5 miljoen in 2021.

Website

De website annefrank.org trekt in 2021 8,5 miljoen bezoekers, met 11 miljoen bezoe-

Online	2021	2020	2019
Website bezoekers	8,5 miljoen	8,7 miljoen	6,5 miljoen
Social media volgers			
Facebook	896.000 	879.000 	842.000
Instagram	157.000 	137.000 	77.000
Youtube	215.000 	135.000 	22.000
Twitter	70.000 	64.000 	54.000
TikTok	13.000 		

ken. Een kleine daling ten opzichte van 2020 met 8,7 miljoen bezoekers, met 11,3 miljoen bezoeken.

Het bezoek per maand verschilt in 2021 sterk. Dit heeft te maken met het grote gebruik van de website door het onderwijs in het eerste half jaar, waardoor de educatieve pagina's veel zijn bezocht, en met de sluiting van het museum in het eerste half jaar, waardoor de pagina's voor museuminformatie en ticketverkoop weinig zijn bezocht.

#Anne92

Op 12 juni 2021 is het 92 jaar geleden dat Anne Frank wordt geboren in Frankfurt am Main. We staan op Annes geboortedag stil bij haar leven en betekenis. Wat betekent Anne Frank voor jou? Met de hashtag #Anne92 kunnen jongeren op sociale media delen wat Anne voor hen betekent. In het Anne Frank Huis zijn speciale educatieve programma's voor museumbezoekers en krijgen bezoekers een ansichtkaart met pasfoto's van Anne uit 1939 uitgereikt. Van diezelfde pasfotoserie is er ook een speciaal filmpje gemaakt.

Vervolg videodagboek

Het *Anne Frank videodagboek* op het YouTube-kanaal van de Anne Frank Stichting eindigt met de arrestatie van Anne Frank en de zeven andere onderduikers.

Op 4 augustus, de dag dat 77 jaar geleden Anne en de zeven andere onderduikers van het Achterhuis worden gearresteerd, lanceert Anne Frank Stichting wereldwijd het vervolg op het Anne Frank videodagboek, *Na de arrestatie*, op haar YouTube-kanaal. Met dit vervolg komt de Stichting tegemoet aan de vraag van veel jongeren hoe het Anne na haar arrestatie is vergaan, de periode die zij niet in haar dagboek heeft kunnen beschrijven. Every Media tekent opnieuw voor de productie. In drie nieuwe afleveringen deelt Anne Frank, vertolkt door Luna Cruz Perez, haar leven, gedachten en gevoelens over de periode na de onderduik. Anne filmt niet meer zelf maar wordt gefilmd als ze in gedachten terugkijkt op de laatste zes maanden van haar leven, de barre tijd in de kampen. We kijken door Annes ogen (mee) naar de gebeurtenissen om haar heen.

Voor de afleveringen over de tijd na de arrestatie is gebruikgemaakt van het boek *Na het Achterhuis* van Bas von Benda-Beckmann, als onderzoeker werkzaam bij de Stichting, die de lotgevallen van Anne en de andere onderduikers op basis van historisch onderzoek en getuigenverklaringen in kaart heeft gebracht.

Manuscripten Anne Frank integraal digitaal ontsloten

De Vereniging voor Onderzoek en Ontsluiting van Historische Teksten lanceert op 28 september een nieuwe wetenschappelijke

online editie van alle manuscripten van Anne Frank. Voor het eerst worden de oorspronkelijke manuscripten waarmee Anne Frank hoopte een beroemd schrijfster te worden, integraal online getoond en ontsloten binnen een historisch kader.

Het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (Huygens ING) onderzocht in samenwerking met de Anne Frank Stichting Anne Franks dagboeken, haar eigen bewerking daarvan tot een 'roman van het Achterhuis', haar verhaaltjes en andere teksten. Deze zijn bijeengebracht in de nieuwe digitale editie, voorzien van historische achtergronden en vergelijkende analyses. De ontwikkeling van Anne Frank als schrijfster werd niet eerder zo goed zichtbaar.

In Nederland is de online editie niet in te zien. In zo'n zestig landen waar het auteursrechtelijk wel kan, zoals in België, Duitsland en de Nederlandse Antillen, is deze editie wel voor iedereen online toegankelijk: www.annefrankmanuscripten.org. Door middel van geoblocking wordt de beschikbaarheid tot die landen beperkt. Later wordt ook een Engelstalige versie van de editie toegankelijk in de landen waar dat auteursrechtelijk kan.

The Bookcase for Tolerance

De Anne Frank Stichting lanceert op 16 november, op UNESCO International Day for

Tolerance, *The Bookcase for Tolerance*. Een app die het verhaal vertelt van Anne Frank en van vier jongvolwassenen die vandaag de dag te maken hebben met antisemitisme, racisme en discriminatie in de Nederlandse samenleving. De verhalen en de video's zijn volledig Engelstalig om de app wereldwijd toegankelijk te maken.

In *The Bookcase for Tolerance* app kun je in Augmented Reality de kamer van Anne Frank en die van Dalit, Mees, Kuei en Majd bekijken. Dalit heeft in het dagelijks leven te maken met antisemitisme. Mees wordt als transgender niet altijd geaccepteerd voor wie hij is. Kuei wordt als zwarte vrouw gediscrimineerd om haar huidskleur. En Majd loopt als vluchteling in Nederland tegen vooroordelen aan. Zij nemen je mee in hun wereld en vertellen over hun leven, strubbelingen en hun blik op de toekomst. Ook de Canadese acteur Elliot Page, die zich als transgender vaker uitspreekt voor meer acceptatie en tolerantie, werkte mee aan het project. Hij sprak de voice-over van de teaser in.

Nieuwe online Museumrondleiding

De Anne Frank Stichting start op 15 december met online museumrondleidingen voor scholen en particulieren. Museummedewerkers van de Stichting geven live rondleidingen en nemen bezoekers online mee door het pand waar Anne Frank en de zeven andere Joodse

onderduikers ruim twee jaar ondergedoken zaten.

Het project is nog een pilot, maar de rondleiding is ongetwijfeld een blijver. Zo geven docenten aan ook 'post corona' interesse in een online museumrondleiding met hun leerlingen te hebben.

'De boekenkast, die de ingang van het Achterhuis verbergt waar Anne Frank ruim twee jaar zat ondergedoken, herinnert ons eraan waar vooroordelen en discriminatie toe kunnen leiden. Nog steeds hebben veel jonge mensen hiermee te maken. *The Bookcase for Tolerance* vertelt hun verhaal. Door gebruik te maken van de kracht van persoonlijke getuigenissen willen we intolerantie en discriminatie bespreekbaar maken en helpen tegengaan.'

Ronald Leopold
algemeen directeur

Educatie

Rapport Democratisch Bewustzijn in Nederland

Er is brede maatschappelijke steun voor onze democratische rechtsstaat, maar deze steun is niet altijd onvoorwaardelijk, zo blijkt uit het rapport *Democratisch Bewustzijn in Nederland* van het Verwey-Jonker Instituut. Een aanzienlijk aantal Nederlanders vindt dat de democratie soms opzijgeschoven mag worden om urgente problemen aan te pakken. Deze opvatting komt bij aanhangers van alle politieke partijen voor.

In opdracht van de Anne Frank Stichting doet het Verwey-Jonker Instituut in 2019 en begin 2020 onderzoek naar de ontvanke-lijkheid voor illiberaal en antidemocratisch gedachtegoed en de weerbaarheid daartegen in Nederland. De op 25 februari verschenen rapportage is de eerste rapportage van een nieuw, longitudinaal onderzoek.

Anne Frank Krant 2021

De Anne Frank Krant staat dit jaar in het teken van fotografie. De foto's van de familie Frank maken het mogelijk om het verhaal van Anne in foto's te vertellen. Ook van nazi-Duitsland, de Jodenvervolgning en de Tweede Wereldoorlog zijn veel foto's bewaard

'De steun die een deel van de Nederlanders voor niet-democratische bestuursvormen uitspreekt, komt voort uit de wens om complexe en urgente problemen snel en daadkrachtig op te kunnen lossen. Het veldwerk voor dit onderzoek is begin 2020 afgerond, vlak voordat de coronapandemie uitbrak. We zijn benieuwd, en ook beducht, wat de bevindingen van het volgende onderzoek c.q. de tweede rapportage zullen zijn. Het is belangrijk om mensen, waaronder jongeren, bewust te maken van het grote belang van de democratische rechtsstaat en de betekenis ervan voor een vreedzame, gelijkwaardige samenleving. Dit geldt niet alleen voor Nederland. In veel landen staat de vrije, democratische rechtsstaat onder druk.'

Ronald Leopold
algemeen directeur

Met onze educatieve programma's en producten willen we jongeren stimuleren na te denken over de maatschappelijke ontwikkelingen van toen en nu, als het gaat om vooroordelen, discriminatie, racisme en antisemitisme. Altijd vormt het levensverhaal van Anne Frank de basis.

gebleven. Heel uiteenlopende foto's, bovendien: van propaganda – tot illegale foto's – gemaakt met gevaar voor eigen leven. In de krant wordt een zinvolle verbinding gelegd naar het heden. Hoe kijken leerlingen naar foto's in de media? Wat voor effect heeft dat op hun identiteit en persoonlijke (online) leven? Ze leren kritisch en creatief nadenken over media en beeldvorming.

Buitenversie *Laat me mezelf zijn*

Van de reizende tentoonstelling *Laat me mezelf zijn* – *Het levensverhaal van Anne Frank* is een speciale 'coronaproof' buitenversie gemaakt. De tentoonstelling beleeft zijn primeur en is van maandag 17 mei tot en met vrijdag 21 mei tussen 10.00 – 15.30 uur op de Westermarkt

voor het Anne Frank Huis te zien, dat door de coronacrisis nog altijd gesloten is.

De tentoonstelling toont het levensverhaal van Anne Frank in de context van de tijd waarin zij leefde en heeft daarnaast vijf educatieve modules die ingaan op de hedendaagse betekenis van de geschiedenis van Anne Frank. De tentoonstelling reist sinds 2015 wereldwijd rond.

Aanpak voetbalgerelateerd racisme

In de aanloop naar het EK, pleit de Anne Frank Stichting begin juni naast voetbalplezier - voor aandacht voor voetbalgerelateerd racisme. De Anne Frank Stichting voert sinds 2015 educatieve projecten uit om racistische uitingen en antisemitische spreekkoren in en rond voetbalstadions tegen te gaan. Dat doet de Stichting in samenwerking met nationale en internationale voetbalclubs, de KNVB en de overheid.

Onderdeel van dit plan zijn *Fair Play workshops* voor jongeren en het *Spreekkorenproject* voor voetbalsupporters van de Anne Frank Stichting. In het Spreekkorenproject volgen voetbalsupporters een intensief dagprogramma om hen bewust te maken van discriminerende acties op de voetbaltribune. Het programma heeft als belangrijkste element de grote loyaliteit van supporters aan hun club en hun stad en concentreert zich op de

Video over de Fair Play Workshop

geschiedenis van de club en de stad. Supporters duiken de geschiedenis in en zien wat de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust voor enorme schade heeft aangericht. Ze bezoeken namenmonumenten en gaan naar lokale onderduikadressen. Ze ontmoeten Joodse medesupporters met een aangrijpend persoonlijk verhaal; personen met wie zij de liefde voor dezelfde club delen en met wie zij zich als voetbalfan kunnen identificeren.

Nieuwe online game

Een rondje langs de amateurvelden laat zien dat er elk weekend incidenten van discrimi-

nerende aard plaatsvinden. Rocky Hehakaija, voormalig profvoetbalster, lid van de Sportraad Amsterdam en directeur van Favela Street, lanceert dinsdag 9 november samen met de Anne Frank Stichting de nieuwe *Fair Play workshop* aan jonge voetballers van voetbalvereniging GeuzenMiddenmeer in Amsterdam, inclusief de nieuwe online game *Aftrap. De bal ligt bij jou.*

De nieuwe online game speelt zich af rond een schoolvoetbaltoernooi waarin alle-daagse voorbeelden van discriminatie aanbod komen. De deelnemende jongeren maken

gedurende het spel individueel keuzes, maar uiteindelijk beslist de meerderheid. Hoe reageert de meerderheid van het team? Welke gevolgen heeft dit?

Na de game bespreken de jongeren het spel in kleine groepen. Verschillende werkvormen laten hen nadenken over hun eigen opvattingen en keuzes, en die van anderen. Ook is er ruimte om met elkaar na te denken over hoe je als individu, maar ook als team, kunt handelen in situaties waarin je geconfronteerd wordt met discriminatie.

Reizende tentoonstellingen

De internationaal reizende tentoonstelling *Anne Frank – een geschiedenis voor vandaag* is sinds 1996 op tenminste 4.617 plekken in 80 landen te zien. De tentoonstelling *Laat me mezelf zijn – Het levensverhaal van Anne Frank* is sinds 2015 op 270 plekken in 21 landen te zien.

Ondanks de pandemie, waardoor veel scholen en culturele centra gesloten zijn, vinden er in 2021 wereldwijd meer dan honderd presentaties van de Anne Frank-exposities plaats. Veelal worden jongeren als gids opgeleid om leeftijdsgenoten door de tentoonstelling rond te leiden. De jongeren leren over de inhoud en achtergronden van de tentoonstelling, hoe ze de informatie het beste kunnen overdragen en hoe ze actuele maatschappelijke ontwik-

kelingen aan de orde kunnen stellen. Deze vorm, bekend als peer education, zorgt voor grote betrokkenheid onder de jongeren die de tentoonstelling bezoeken.

Inspeland op de coronamaatregelen ontwikkelt de Anne Frank Stichting een speciale openluchtversie van de reizende Anne Frank-tentoonstelling. Deze wordt in gebruik genomen in Nederland, Colombia, Frankrijk en Duitsland.

In het kader van een meerjarig project wordt in Colombia een aanvulling bij de Anne

Frank-tentoonstelling gepresenteerd. Acht panelen, samengesteld door lokale partnerorganisaties, gaan over de ervaringen van gewone mensen tijdens het gewapende conflict in Colombia en beogen bij te dragen aan het verzoeningsproces.

In de Verenigde Staten wordt een permanente Anne Frank-tentoonstelling geopend in het Barringer House, onderdeel van de universiteit van South Carolina. Vanuit het Barringer House wordt de Amerikaanse tournee van de reizende tentoonstelling gecoördineerd.

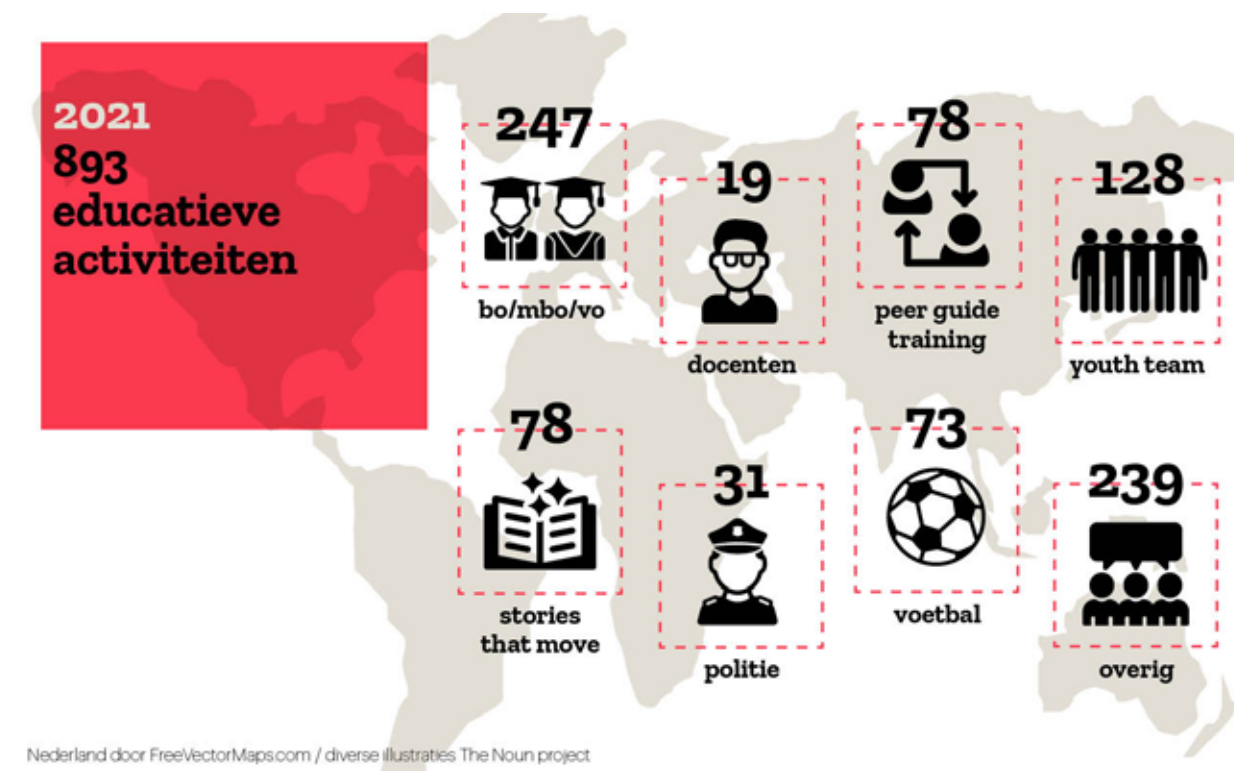
In 2021 organiseert de Anne Frank Stichting – met hulp van partners wereldwijd – 107 reizende tentoonstellingen, verspreid over 18 landen. Er worden 65 gidsentrainingen gegeven.

Docenten

We bereiken docenten ook in 2021 online met onze producten en projecten. We verzorgen 112 online gastlessen in het basisonderwijs. De digitale les bij de Anne Frank Krant maken we voor het eerst in *LessonUp*, een digitaal platform dat bij veel docenten bekend is. Voor docenten in het basisonderwijs ontwikkelen we de training *Lesgeven over Anne Frank en de Tweede Wereldoorlog*.

De training *Lesgeven over de Holocaust* geven we zes keer (drie fysiek en drie online) aan toekomstige docenten in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. De training *Reageren op discriminerende opmerkingen* geven we een keer aan PABO-studenten. Voor docenten in het MBO verzorgen we drie docententrainingen rond de nieuwe educatieve tool *Open Deur*, een online game over omgaan met verschillen.

Stories that Move – toolbox tegen discriminatie is zeer geschikt om middels webinars onder de aandacht bij docenten te brengen aangezien de tool grotendeels uit online componenten bestaat. In totaal geven we twintig webinars in 2021. Tijdens de webinars leren

docenten hoe zij de toolbox in het onderwijs (op afstand) kunnen gebruiken. Het docententeam, met docenten uit het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en het MBO, komt in 2021 vier keer bijeen. De tien docenten ronden het jaarprogramma af en blijven beschikbaar als klankbord.

Jongerenteam

Het Anne Frank Huis Jongerenteam 2021 telt vijftien jongeren. Het trainingsprogramma bestaat uit zeven bijeenkomsten: een vijfdaags bijeenkomst met workshops, twee

fysieke bijeenkomsten in Amsterdam, drie online bijeenkomsten en een certificaatceremonie. De jongeren leren over de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolging, over vooroordelen en discriminatie en krijgen een training over het voeren van een dialoog, het reageren op discriminerende opmerkingen en over het organiseren van een project. De jongeren werken in kleine teams aan projectplannen: twee YouTube-series over dialogen tussen jongeren met verschillende meningen, een postercampagne met een lespakket over discriminatie, een sociale mediacampagne

over het delen van persoonlijke verhalen en een tijdschrift voor en door jongeren gemaakt.

Ook vinden er (online) bijeenkomsten met alumni plaats. Deze oud-deelnemers van het Jongerenteam organiseren daarnaast zelf activiteiten. Zij geven onder andere rondleidingen in de buitententoonstelling van Anne Frank, maken een video over vrijheid en herdenken, ontwerpen educatief materiaal voor docenten en zijn gastspreeker bij trainingen. Sommigen van de alumni zijn ook betrokken bij de activiteiten en voorbereiding van het Jongerenteam.

Politie

In 2021 komen de teamchefs van het Anne Frank Huis politieteam bij elkaar om dilemma's rond de onderwerpen gelijke behandeling, discriminatie en diversiteit met elkaar te bespreken. Daarbij is onder andere gesproken over nepnieuws, antisemitisme in het voetbal, en de protesten tegen de coronamaatregelen. Tijdens de netwerkdagen zijn de teamchefs toegerust met kennis en kunde om de thematiek vervolgens verder te bespreken binnen hun eigen teams en regio. Zo zijn zij ambassadeurs van principes als gelijkwaardigheid in het politiewerk en dragen zij bij aan de missie van de Stichting.

In de zomer van 2021 nemen zeven politieprofessionals deel aan de driedaagse training *Gespreksleiding*. Zij doen kennis en kunde op over het begeleiden van groepsgesprekken over gevoelige actuele thema's als discriminatie, vooroordelen, antisemitisme en racisme. In het kader van een 'peer-to-peer' (professional-to-professional) aanpak beoogt de Stichting dat de opgeleide gespreksleiders in de toekomst kunnen gaan bijdragen aan activiteiten voor de politie.

In 2021 zijn filmclips getoond over politie in de Tweede Wereldoorlog. Deze korte filmclips dragen kennis over en zijn aanjager voor een groepsgesprek over de mogelijke lessen uit deze geschiedenis over de Nederlandse politie. Het doel is het vergroten van het historische besef en het bijdragen aan de morele weerbaarheid van politiemedewerkers.